

Мәсәлімқызы Меруерттің «6D030300 – Құқық қорғау қызметі» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған «Қылмыстық жазаны жеңілдету институты: теориялық және тәжірибелік мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ІШКІР

Бүгінгі таңдағы зерттеушілердің алдына ғылыми, заманауи даму үрдістерінің бірі болып табылатын қылмыстық жазаны жеңілдету институтының жаңа қырларын ашу міндеттері қойылуда. Осы мақсатқа жету үшін ізденуші бұрынғы қалыптасқан ой пікірлерді, құқықтық идеяларды зерттеп, оларға салыстырмалы талдау жасаудың негізінде анықталған мәселелерді шешудің жаңа, оңтайлы жолын ұсынуы қажет.

Ізденушінің зерттеу жұмысында Қазақстан Республикасының қылмыстық-құқықтық саясатында қылмыстық жазаны жеңілдету институты түсінігінің мағынасы мен қалыптасуы, пайдалану негіздері мен қолдану жүйесінің теориялық және тәжірибелік мәселелерін қамтиды. Қылмыстық құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін жауаптылықты дұрыс шешуге бағытталған ғылыми және тәжірибелік мәселелерді шешу және қылмыстылықты болдырмаудың тиімділігін арттыру бағытын қарастырған.

Біздің елімізде де, шетелде де қылмыстық жазаны жеңілдету мәселесі құқық бұзғандардың және олардың отбасы мүшелерінің конституциялық құқықтары мен әлеуметтік кепілдіктерін қамтамасыз ету мәселесі өте өзекті болып тұр. Қазақстан Республикасының Конституциясының 1-бабына сәйкес, Қазақстан Республикасы өзін демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде орнықтырады, оның ең қымбат қазынасы - адам және адамның өмірі, құқықтары мен бостандықтары деп көрсетеді.

Сол себепті, мемлекетімізде орын алып жатқан қылмыстық құқық бұзушылықтың алдын алу үшін дұрыс жаза қолдану, яғни жазаны қолдану арқылы түзеу шараларына қол жеткізу. Сондықтан, Қазақстан Республикасының құқықтық саясат тұжырымдамасында қылмыстық құқық бұзушылықтың алдын алуда басым бағытты ұстану, құқық қорғау және басқа да мемлекеттік органдардың байланысын қарқынды дамыта отырып, жергілікті және республикалық деңгейде құқық бұзудың алдын алудың тиімді жүйесін құру мәселелері орын алуы уақыт талабы. Сондай-ақ қылмыстық құқық бұзушылықты болдырмау немесе азайту жүзеге асыру қылмыстылықты тудыратын себептер мен шарттарды жою мақсатында міндетті мемлекеттік субъектілердің қандай да бір әрекеттер мен құбылыстарға ықпал ету жөніндегі қызметімен ұштастырылуы тиіс екендігімен айқындалады.

Зерттеу барысында ізденуші келесідей мақсаттарға қол жеткізді: яғни, қылмыстық құқық бұзушылықтар үшін жауаптылық пен жаза туралы отандық заңнамалардың даму тарихын зерделеу; қылмыстық жазаны жеңілдетудің ұғымы мен мәнін айқындау сонымен қатар, заңнаманы

жетілдіру шараларын анықтау; жеңілдететін мән-жайлардың қылмыстық-құқықтық ықпал ету шарасын таңдаудың өзге талаптарымен арақатынасын анықтау, жасалған қылмыстық құқық бұзушылықтың сипаты мен қоғамға қауіптілік дәрежесін және кінәлі адамның жеке басын зерделеу, сот және құқық қорғау органдарының қызметтерінде аталған нормаларды қолданудағы қайшылықтарды анықтау және оларға қатысты ҚК ережелерін жетілдіру болып табылады.

Ізденуші қылмыстық жазаны жеңілдету ұғымы мен жаза институтының заңды табиғатын және қылмыстық құқықтағы жеңілдететін мән-жайларды түсіндіре отырып қылмыстық жазаны жеңілдету нысандарын жүйелеу мәселелерін шеше отырып теориялық мәнін зерделеп осы нәтижеге қол жеткізу үшін, кітапханалардың ғылыми-зерттеу орталықтарында үлкен ізденіс жасап, мәліметтер жинады. Мұны ізденушінің осы бағыттағы зерттеуге қатысты қосқан жеке және үлкен үлесі деп қарастыруға болады.

Тақырыпты зерттеу барысында ұсынылған тұжырымдар мен қорытындылар мақала түрінде халықаралық ғылыми жиындардың жинақтарында, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Білім және ғылым саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінің ұсынатын ғылыми баспаларда, Scopus базасына енетін журналда жарық көрді. Таңдалып алынған тақырып бойынша Мәсәлімқызы Меруерт он үш мақала жариялады.

Сонымен қатар, диссертациялық зерттеу нәтижелері заң шығармашылық, ғылыми және практика қызметтеріне, оқу үрдісіне енгізіліп, ол алынған енгізу актілерімен расталады.

Осылайша, Мәсәлімқызы Меруерттің «Қылмыстық жазаны жеңілдету институты: теориялық және тәжірибелік мәселелері» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің Дәрежелерді беру қағидаларының барлық талаптарына сәйкес келеді, ал ізденуші «6D030300 – Құқық қорғау қызметі» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты.

1-ші ғылыми кеңесші:

Қазақстан Республикасы ІІМ
М. Есболатов атындағы Алматы академиясы
бастығының орынбасары,
з.ғ.д., қауымдастырылған профессор,
полиция полковнигі

«08» қараша 2021 жыл

А.Т. Байсеитова